

Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs <https://www.vvd.gov.lv/lv/operatoriem-darbam-ar-jonizejosa-starojuma-avotiem>

- Informācija par ekspertiem
- Vadlīnijas operatoriem
- Paškontroles rīki operatoriem

Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV-1045
Tālrunis: 67084200, e-pasts: pasts@vvd.gov.lv

Informācija par tiesību aktiem www.likumi.lv

VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"
<https://www.meteo.lv/pakalpojumi/laboratorijas-pakalpojumi/radioaktivitates-testesana-un-individuala-dozimetrija/individuala-dozimetrija-ar-individualajiem-termoluminiscences-dozimetr?id=3629&nid=540&cid=993>

Maskavas ielā 165, Rīgā, LV-1019
Tālrunis: 67032620, e-pasts: klientu.serviss@lvgmc.lv

Valsts aģentūra "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs"
informācija par akreditētajām inspicēšanas institūcijām un akreditācijas sfērām
<https://www.latak.gov.lv>

Starptautiskā Atomenerģijas Aģentūra (SAEA)
<https://www.iaea.org/>
SAEA vispārīgās drošības prasības II.daļa
<https://www-pub.iaea.org/MTCD/Publications/PDF/Pub1750web.pdf>
SAEA RPOP informatīvie plakāti medicīnas profesionāļiem
<https://www.iaea.org/resources/rpop/resources/posters-and-leaflets>

Informatīvo materiālu sagatavoja
Latvijas medicīnas inženierzinātņu
un fizikas biedrība, 2019

VVD RDC aktualizēja 2021.gadā

LMIFB

Operatora (ārstniecības iestādes vadītāja) loma un pienākumi medicīniskajā apstarošanā

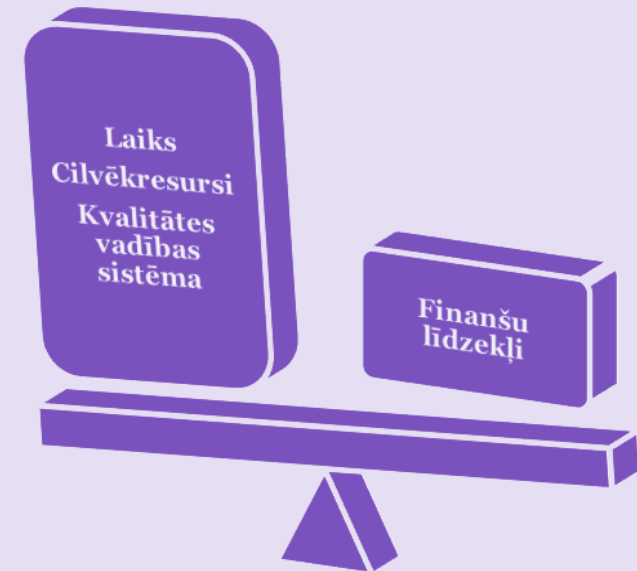

Operators ir fiziska vai juridiska persona, kas saņēmusi licenci darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem un ir atbildīga par radiācijas drošību.

Operatora atbildība ietver organizatoriskus un tehniskus pasākumus, kuru nodrošināšanai savlaicīgi jāplāno resursi.

Operators:

- veicina radiācijas drošības kultūru ārstniecības iestādē
- intensīvi konsultējas ar ekspertu pirms darbību uzsākšanas, kā arī periodiski radiācijas drošības pasākumu uzturēšanai un darbību izmaiņu gadījumā
- nodrošina darbu vadītājam resursus, tiesības un pilnvarojumu radiācijas drošības pasākumu uzraudzīšanai

Materiāls sagatavots sadarbībā ar Valsts vides dienestu, izdots ar Latvijas vides aizsardzības fonda finansiālo atbalstu

Latvijas
vides
aizsardzības
fonds

Operatora pamatpienākumi:

Norīkot darbu vadītāju

Nodrošināt radiācijas drošības kvalitātes nodrošināšanas programmas izstrādi un ieviešanu, plānot finanšu līdzekļus programmas izpildei

Nodrošināt darbiniekus ar individuālajiem un kolektīvajiem aizsardzības līdzekļiem

Nodrošināt darbinieku apmācību radiācijas drošībā un obligātās veselības pārbaudes, sedzot ar to saistītos izdevumus

Nodrošināt darbinieku apstarojuma kontroli un uzskaiti, nodrošināt darba vietas monitoringu

Nodrošināt medicīnas fiziķa, radiācijas drošības eksperta un medicīnas fizikas eksperta iesaisti

Nodrošināt klīniskā audita veikšanu ne retāk kā reizi 5 gados (izņemot zobārstniecību)

Padarīt nekaitīgus starojuma avotus, kuri vairs netiek izmantoti vai neatbilst tiesību aktos noteiktām prasībām

Katru gadu līdz 31.janvārim iesniegt pārskatu Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centram par izmaiņām, kas saistītas ar jonizējošā starojuma avotiem vai darbībām ar tiem

Operatoru ievēribai:

Dokumentu iesniegšana Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrā no 2021.gada jāveic e-pakalpojumā!

Operatoram jāņem vērā:

Medicīniskā apstarošanā drīkst izmantot iekārtas, kas atbilst visām tiesību aktos minētajām prasībām. Ja veic medicīnisko apstarošanu bērniem, iekārtām jābūt speciāli aprīkotām

Iekārtu vai to komponentu bojājumi ir jākonstatē pēc iespējas ātrāk, cilvēka kļūdas iespējamība jāsamazina līdz minimumam un iekārtām jāveic regulāras tehniskās pārbaudes saskaņā ar tiesību aktiem

Nodrošināt tiesību aktos paredzēto pasākumu izpildi attiecībā uz darbiniecēm - grūtniecēm un ar krūti barojošām darbiniecēm, kuras strādā ar radioaktīvām vielām

Operators izveido radiācijas drošības struktūrvienību, ja darbības tiek veiktas ar vairāk kā 10 jonizējošā starojuma avotiem/iekārtām

Operators nekavējoties izmeklē radiācijas negadījumus un nepamatotas apstarošanas

Papildu prasības darbībām ar radioaktīvām vielām:

Operators ir atbildīgs, lai tiktu veikta radioaktīvo atkritumu, materiālu un atkārtoti izmantojamo priekšmetu uzskaitē, savākšana, marķēšana un glabāšana

Operators ir atbildīgs, lai tiktu veikti regulāri dozimetriskie mērījumi telpās, kurās veic kodolmedicīniskās manipulācijas, vai kurās atrodas pacienti, kuriem veic šīs manipulācijas

Operatoram ir pienākums apdrošināt savu civiltiesisko atbildību tiesību aktos noteiktajos gadījumos

Operatoram jānodrošina darbinieku sagatavotība radiācijas avārijām. Veicot darbības ar radioaktīvām vielām, operatoram ir jāizstrādā rīcības plāns ārkārtas situācijām

Operatoram jānodrošina radioaktīvo avotu fiziskā aizsardzība